

СЕКСУАЛНА КУЛТУРА И ПОВЕДЕНИЕ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ

Д. Танева

SEXUAL CULTURE AND BEHAVIOUR OF STUDENTS IN MEDICAL COLLEGE

D. Taneva

Резюме: На базата на срезово епидемиологично проучване с помощта на пряка групово анкета е направен опит да се проучи сексуалната култура и поведение на 122 студентки от Медицински колеж – Пловдив – профил медицински сестри. Редовен полов живот водят половината от участващите в анкетата, като с постоянен сексуален партньор са две трети от студентките. Преобладаващата част от тях се страхуват от случайни полови контакти, но като признак на ниска сексуална култура следва да се приема факта, че 20 % не се страхуват. Градирани са основните причини за страха от случайните контакти – нежелана бременност, аборти, венерически заболявания, СПИН. Резултатите от проучването ясно показват необходимостта от широка кампания за осигуряване на адекватно здравно и сексуално възпитание на младите хора.

Ключови думи: сексуална култура, сексуално поведение, риск от случайни полови контакти.

Summary: Based on a cross-sectional epidemiological study, an attempt was made to reveal the sexual awareness and behavior of 122 students from the Medical College – Plovdiv. Half of the participants in the inquiry have regular sexual relations and 2/3 of the students have stable sexual relationship with one partner. A predominant part of them are afraid of accidental sexual contacts. As 20% of them are not afraid, that might be an indicator for insufficient sexual awareness. The basic reasons for the fear of unintentional sexual contacts are rated: unwanted pregnancy, abortion, AIDS and STDs. The results are indicative for the necessity of wide campaign for adequate health and sexual information and education among the young people.

Key words: sexual awareness, sexual behavior, risk, unintentional sexual relations

Анализът на демографската ситуация в нашата страна в последните 15 години позволява да се направи извода, че България се намира в тежка демографска катастрофа.

Последната се определя от следните прояви на демографския срив:

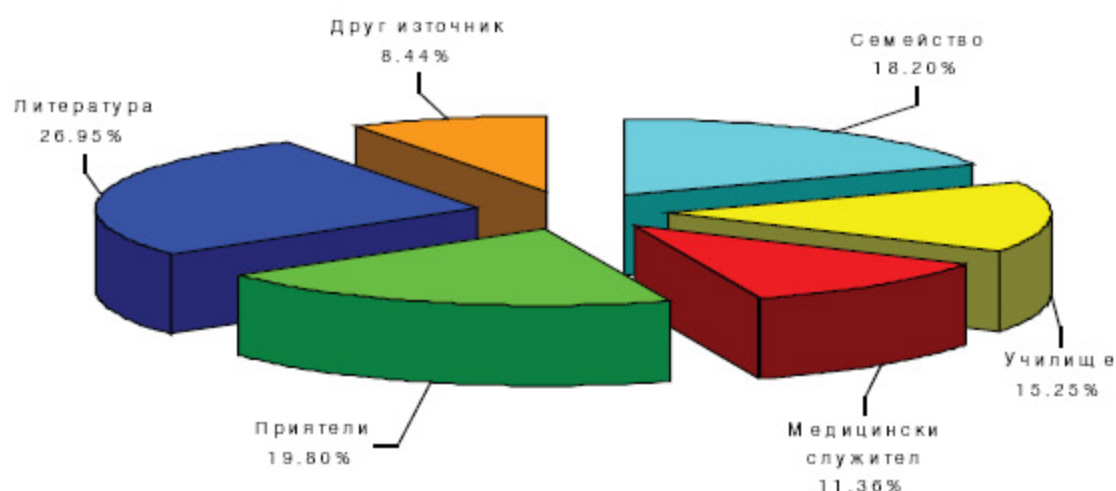
- критично ниска раждаемост и отрицателен естествен прираст;
- неприемливо високият брой аборти, особено в млада възраст;
- силно застаряване на населението;
- рязко нарастване на извънбрачната раждаемост;
- продължаващо обезлюдяване

за сметка на младите хора в репродуктивна възраст, главно в резултат на емиграция.

Целта на настоящето изследване е да се проучи сексуалната култура и сексуалното поведение на студентите, профил медицински сестри, от Медицински колеж – Пловдив.

По своя характер проучването е епидемиологично срезово като обект на наблюдение са, както беше посочено, студентките медицински сестри. Логическа единица е всяка студентка, дала съгласието си за участие в проучването. Необходимият брой единици на наблюдение беше изчислен с помощта на двуетапния метод на Щейн. Установи се, че той е 89 студентки.

Фигура 1. Източници за информиране на младите хора по въпросите на сексуалната култура

Анкетирани са общо 156, като от тях отпаднаха 34, поради непълни и липсващи данни в анкетните карти. От проучването бяха изключени чуждестранните студентки. Първичната информация беше събрана с един от най-ефективните социологични методи – пряка груповата анкета – метод, гарантиращ пълна анонимност на участниците в проучването.

Признаците на наблюдение са разделени в две групи: факториални – възраст, постоянно местоживее, курс на обучение и резултативни признаци, свързани със сексуалната култура и поведение.

При статическата обработка на събраната информация бяха използвани вариационен, алтернативен, непараметричен и графичен анализ.

Съществено значение при изучаване проблемите, свързани с възпроизводството на населението и съзнателното семейно планиране; с борбата с абортите по

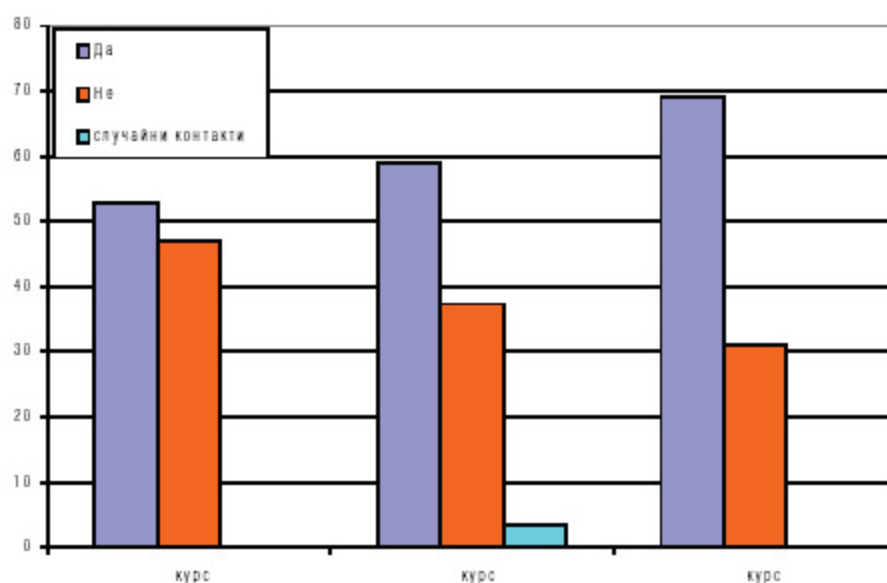
желание; с венерическите заболявания и СПИН-а, има проучването на сексуалната култура на населението. Изграждането на последната е неделима част от задачите на настоящето изследване. Направен е опит да се проучи тази култура при специфичен контингент, за който се предполага, че е по-добре запознат.

От съществено значение за изграждането на правилна и пълноценна здравна култура у младите хора е разкриване на източниците за получаване на информацията. Основният източник, посочен от участниците в проучването, е литературата (вж. фиг. 1). Като втори източник на информация са посочени приятелите, а едва на трето място е семейството. Учудваща е незавидната роля на двете базови институции за изграждане на общата и сексуална култура – училището и здравната служба, а те заедно със семейството са тези, на които

Таблица 1. Влияние на местожителството върху редовността на половия живот на студентките

Местожи- вее	Водите ли редовно полов живот?										
	да			не			случайни контакти			Общо	
	брой	%	Sp	брой	%	Sp	брой	%	Sp	брой	%
Град	56	54,90	4,93	44	43,14	4,90	2	1,96	1,37	102	100,00
Село	7	33,33	10,29	13	61,90	10,60	1	4,76	4,65	21	100,00
Всичко	63	51,22	4,51	57	46,34	4,50	3	2,44	1,39	123	100,00

Фигура 2. Курс на обучение и редовен полов живот на студентките

разчита обществото за предотвратяване на редица негативни прояви като ранно започване на половия живот, нежелани бременности и аборти, венерически заболявания. Проведеният статистически анализ с критерия на съгласие на Пирсън показва, че не са констатирани различия в източниците на информация, определящи се от базовите факториални признаци – възраст, местоживееене и курс в Колежа – $P > 0,05$.

На участничките в анкетата бяха поставени няколко въпроса, целящи проучване на сексуалното им поведение и на техните познания в областта на контрацепцията.

Половината от анкетираните студентки са посочили, че водят редовен

полов живот $51,22 \pm 4,51\%$. Минимален е броят на посочилите, че имат случайни полови контакти – $2,44 \pm 1,39\%$. Потърсена беше зависимост на този резултативен показател от факториалните признаци. Постоянното местожителство е сериозен фактор, влияещ на редовния полов живот – $P < 0,05$ ($\chi^2 = 6,56$).

Курсът на обучение е статистически значим факториален признак – $P < 0,01$ ($\chi^2 = 10,96$). Най-висок е относителният дял на участничките с редовен полов живот при студентките от III-ти курс, а най-нисък при тези от I-ви. Логично е да се очаква, че възрастта на студентките ще оказва аналогично влияние на курса на обучение.

Таблица 2. Влияние на възрастта на студентите върху наличието на постоянен сексуален партньор

Възраст	Имате ли постоянен сексуален партньор?							
	да			не			Общо	
	брой	%	Sp	брой	%	Sp	брой	%
до 24 г.	13	48,15	9,62	14	51,85	9,62	27	100,00
20-24 г.	52	64,20	5,33	29	35,80	5,33	81	100,00
25+ г.	12	80,00	10,33	3	20,00	10,33	15	100,00
Всичко	77	62,6	4,36	46	37,4	4,36	123	100,00

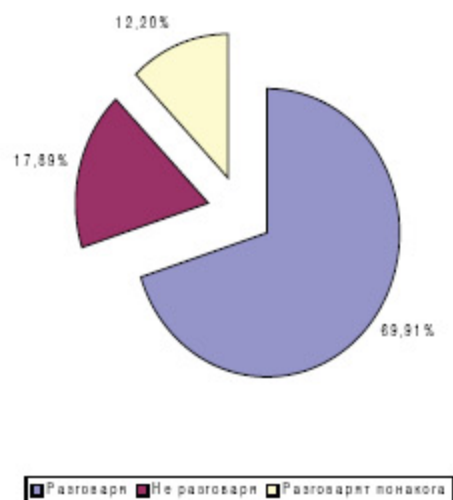
Приятелството, любовта, интелектуалната връзка са предпоставка за наличието на партньор не само в интелектуалната сфера, но и в секса. Две трети от анкетираните са посочили, че имат постоянен сексуален партньор (вж. табл. 2).

Възрастта на студентите е съществен фактор, оказващ влияние върху наличието или отсъствието на постоянен сексуален партньор – $P < 0,05$ ($\chi^2 = 5,08$). Алтернативната хипотеза се определя от динамичното увеличаване на студентките с постоянен партньор с увеличаването на възрастта, като разликата между тези във възрастовата група до 20 години с тези, които са над 25 години е 31,85 %. Другите факториални признаци не оказват статистически значимо влияние върху този факториален признак $P > 0,05$.

Ниската сексуална култура на българското население, особено в по-младите възрастови групи, е свързана с НВ рисково поведение, венерически заболявания, както и с нежелани бременности, изход, от които най-често е абортът. Последният продължителен период от време беше основен метод за съзнателно регулиране на раждаемостта, както и за отстраняване на нежеланите бременности. До 1999 г. съотношението раждане/аборт е негативно, т. е. превалират абортите. Пикът е 1995 г. – на едно раждане се падат по 1,6 аборти. От 2000 г. съотношението, макар и бавно, се променя в положителна посока и в 2004 г. на едно раждане е регистриран 0,7 аборт.

Важна роля в превенцията на нежеланите бременности, както и предпазването от венерически заболявания, е добрата колаборация между сексуалните партньори (вж. фиг. 3).

Фигура 3. Разговори с партньора за предпазване от нежелана бременност

Потърсена беше зависимост от наличието на постоянен сексуален партньор и провеждането на разговори, свързани с контрацепцията с оглед предпазване от нежелани бременности и венерически болести. Както се очакваше наличието на такъв партньор играе важна роля – $89,93 \pm 4,27$ % от студентките с постоянен партньор провеждат такива разговори, докато при имащите случайни контакти, процентът е близо четири пъти по-малък – $23,44 \pm 9,11$ %. Различието е статистически значимо, потвърждаващо алтернативната хипотеза. Уровенът на значимост е $99,99$ % ($\chi^2 = 10,06$).

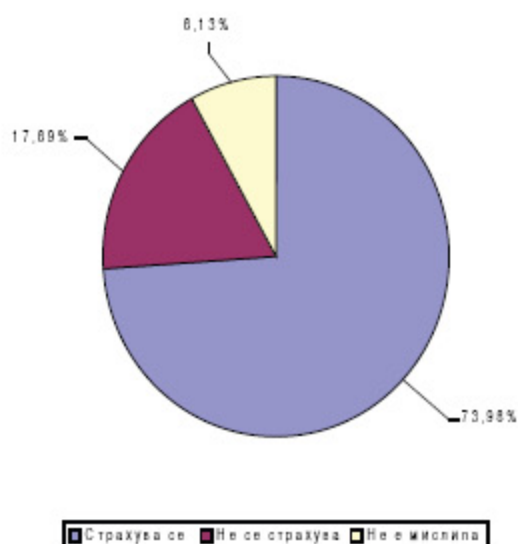
Сериозните пропуски в сексуалното възпитание, а от там и в сексуалната култура, напълно логично предизвикват страх от нежелана бременност, както и от контакти с

Таблица 3. Влияние на местожителството върху провеждането на разговори за предпазване от нежелана бременност

Местожи- веене	Разговаряте ли с партньора си по въпроса за предпазване от нежелана бременност?										
	да			не			поякога			Общо	
	брой	%	Sp	брой	%	Sp	брой	%	Sp	брой	%
Град	56	54,90	4,93	44	43,14	4,90	2	1,96	1,37	102	100,00
Село	7	33,33	10,29	13	61,90	10,60	1	4,76	4,65	21	100,00
Всичко	63	51,22	4,51	57	46,34	4,50	3	2,44	1,39	123	100,00

носителите на венерически заболявания. Както се вижда от фиг. 4, преобладаващата част от анкетираните са посочили, че изпитват страх преди всичко от нежелана бременност. Учудващ е обаче фактът, че $17,89 \pm 3,46$ % от бъдещите медицински служители, т. е. хора, които имат като основна задача повишаване на общата и сексуална култура на населението, не се страхуват от случайни полови контакти, както и от нежелана бременност. Базовите факториални признаци не оказват влияние върху отношението на студентките към въпросите за безопасния секс и предпазване от нежелана бременност.

Фигура 4. Отношение на студентките към рисковите случайни полови контакти и от нежелана бременност

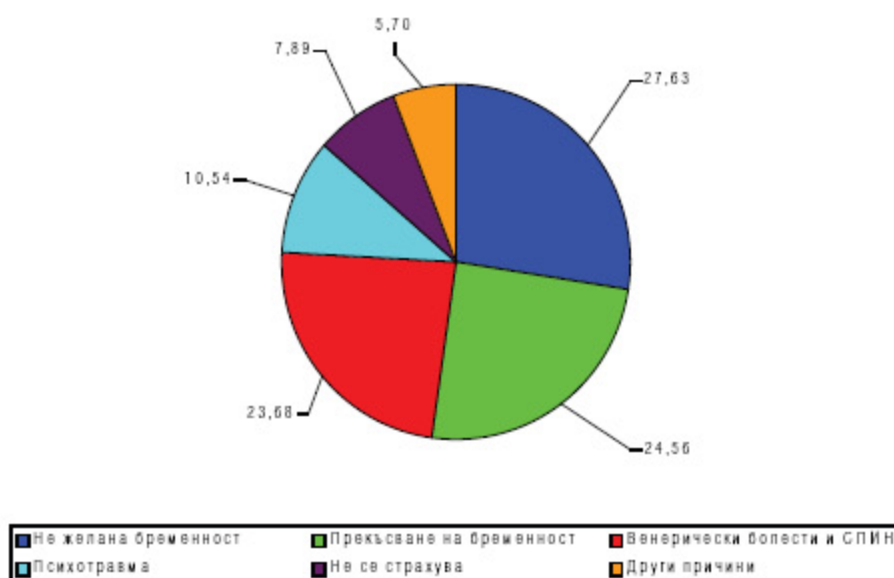
Определен интерес представлява въпросът, кои са причините, поради които участниците в проучването се страхуват от случайните полови контакти. На първо място е страхът от нежелана бременност. Равностойно са представени заразяването с венерически болести и прекъсване на нежеланата бременност.

Всяка десета участничка в проучването се страхува от възникване на психо-травма. Проведеният анализ с критерия на съгласие на Пирсън показва, че курсът на обучение в Колежа оказва съществено влияние върху посочените причини за страхови състояния $P < 0,01$ ($\chi^2 = 19,03$). Най-голямо различие е регистрирано при страха от заразяване с венерически болести и СПИН. При първокурсниците процентът е $28,16 \pm 5,62$ %, докато при студентите в III-ти курс, страхуващите се са с девет пункта по-малко – $19,23 \pm 5,47$ %. Значителни са различията при страха от възникването на психотравми, като най-малък е относителният дял при първокурсниците ($4,69 \pm 2,64$ %), а най-висок – при III-то курсниците ($17,31 \pm 5,25$ %).

Изводи

1. Основни източници за изграждане на сексуалната култура са литературните източници и приятели. Незавидна е ролята на базовите институции – семейство, училище и здравна служба.
2. Половината от участниците в анкетата водят редовен полов живот.

Фигура 5. Причини, определящи страха от случайните полови контакти

Значително по-голям е относителният дял на студентките с такъв живот от по-горните курсове, както и на градските жители.

3. С постоянен сексуален партньор са две трети от студентките. Разкрита е положителна причинно-следствена зависимост между наличието на постоянен партньор и воденето на постоянни разговори, съобразени с контрацепцията и предпазването от нежелани бременности и венерически заболявания.
4. Две трети от студентките се страхуват от рисковете от случайни полови контакти. Като признак на ниска сексуална култура следва да се приеме, че всяка пета участничка в проучването не се страхува от случайните полови контакти.
5. Разкрити са основните причини за страха от случайните контакти – нежелана бременност, необходимост от прекъсване на бременността, венерически болести и СПИН.

Използвана литература:

1. АССА-М. Репродуктивно поведение, семейно планиране, употреба на контрацептивни средства и методи. София, МЗ, програма "ФАР", проект "Семейно планиране", 1996, стр. 72.
2. Георгиева К., И. Димитров Сексуално поведение на хетеросексуални студенти. Социална медицина, 2000, 1, стр. 8-11.
3. Големанов Н. Законът и абортът. Население 1999;1-2:137-140.
4. Здравеопазване 2004, РЦЗ Пловдив, 2005, стр. 159.
5. Костова Д. Семейни форми и репродуктивни нагласи в България. Население 2000;1:77-82.
6. Маринова Ю, Маркова Ст, Пеева К. Контрацепция при студентки-медици. Население 1998;1-2:97-104.
7. Семерджиева М. Анализ на репродуктивното поведение на ромите в гр. Пловдив – 2003 г. Дис. Труд.
8. Стефанов Р. Проблеми на вътресемейно планиране на новобрачните двойки – Пловдив 2000. Дис. труд, Пловдив, 2003; стр. 191.
9. Ячкова М. Аспекти на сексуалното поведение на младите хора в България. Население, 1998, 1-2.
10. Abebe GM, Yohannis A. Birth Interval and pregnancy outcome. East Afr Med J 1996;73:552-5.
11. Dickens BM. Legal and ethical aspects of reproductive and sexual health in Central and Eastern Europe. Introduction. Med Law 1999; 18 (2-3):155-66.
12. Dimitrov I. Family planning in big town conditions depending on the birthplace of the parents. Folia Med (Plovdiv) 1978; 20(1):35-41.
13. Kaufman CE. Reproductive control in apartheid South Africa. Popul Stud (Camb) 2000; 54(1):105-14.
14. Klijzing E. Are there unmet family planning needs in Europe? Fam Plann Perspect 2000; 32:74-81.
15. Philipov D, Kohler H. Tempo effects in the fertility decline in Eastern Europe: Evidence from Bulgaria, the Czech Republic, Hungary, Poland and Russia. European Journal of Population 2001; 17: 37-60.
16. UN ECE 1999. "Fertility decline in the transition economies, 1982-1997: Political, economic and social factors," in Economic Survey of Europe 1999, No.1. Economic Commission for Europe, UN New York and Geneva, pp. 181-195.

Адрес за кореспонденция:

Старши преподавател Д. Танева
 Медицински Университет – Пловдив
 Медицински колеж